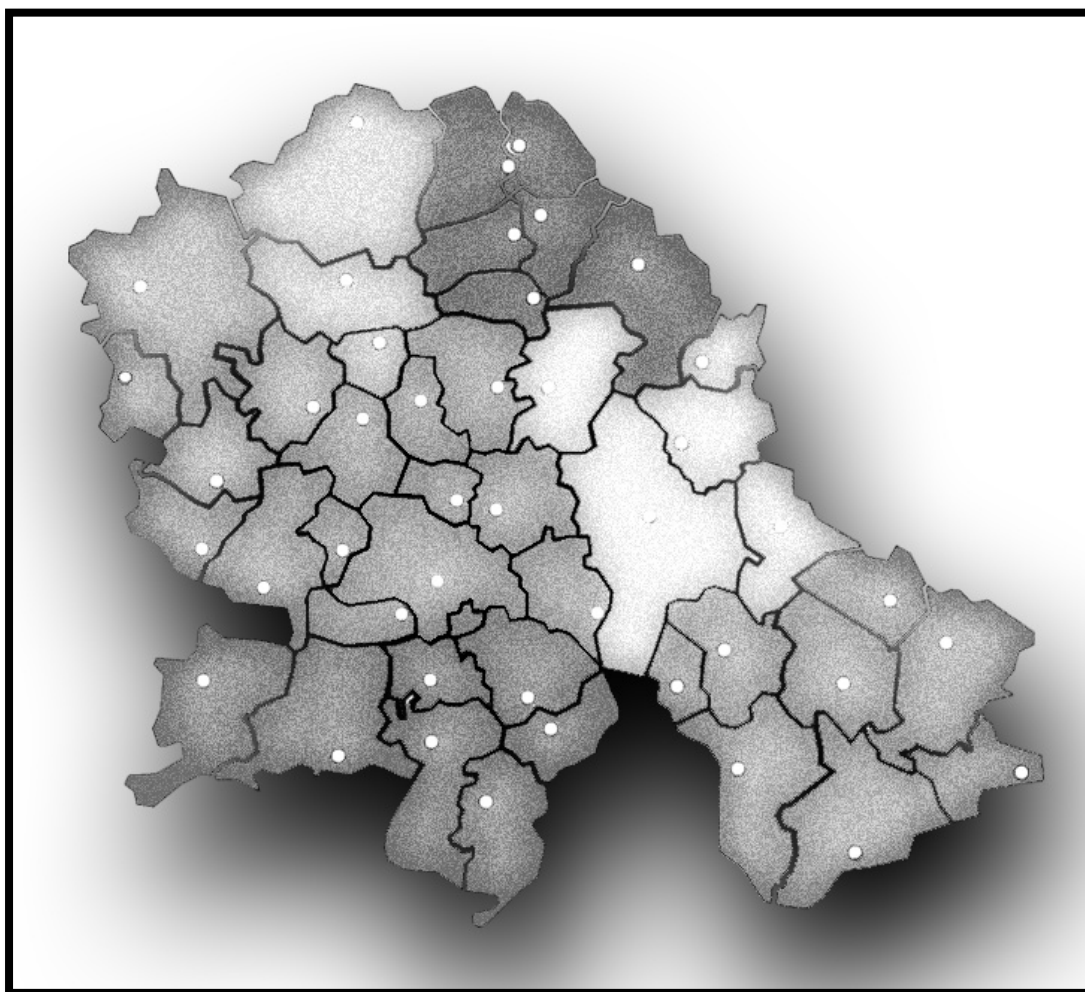

2019

ISSN 1820 -7596

Institut za javno zdravlje
Vojvodine

Centar za kontrolu i
prevenciju bolesti

VOJVOĐANSKI EPIDEMIOLOŠKI MESEČNIK

Vol 14

04.2019.

godina 2019.

VOJVOĐANSKI EPIDEMIOLOŠKI MESEČNIK

Izdavač

Institut za javno zdravlje Vojvodine

Novi Sad, Futoška 121

Uređivački odbor:

Prof. dr. sc. Vladimir Petrović

Prof. dr. sc. Gorana Dragovac

Dr Mladen Petrović, prim.

Dr Svetlana Ilić, prim.

Redakcijski kolegijum:

Doc. dr. sc. Mioljub Ristić, dr. sc. med. Snežana Medić, prim.

Asist. dr Smiljana Rajčević, dr Mirjana Štrbac

Ekaterina Marković, Ankica Vukas, Sanja Simić,

Marija Živanović, Anita Jovetić, Dušan Carević, Radmila Zobenica

Informatička obrada i dizajn:

Josip Mihajlović

Aktuelnosti:

Izvor podataka:
World Health Organization
European Centre for Disease Prevention and Control
Institut za javno zdravlje Vojvodine
Institut za javno zdravlje Srbije

SVET

Ebola: Od početka desete epidemije ebola groznice, u avgustu 2018.godine, do kraja aprila meseca 2019.godine, u Demokratskoj Republici Kongo, prijavljena su 1373 slučaja ebola (1307 potvrđenih i 66 verovatnih), uključujući 890 smrtnih ishoda. Do 23.aprila 2019.godine, od ebola je obolelo i 90 zdravstvena radnika (sa 33 smrtna ishoda).

Čikungunja i denga groznica: Od čikungunje i denga groznice svake godine oboli 50-100 miliona širom sveta. Ove vektorske bolesti nisu registrovane u Evropi u 2019.godini. Čikungunja virusna groznica cirkuliše u Aziji i Africi, a 2013-2014.godine je stigla i u Ameriku, Karibe i Pacifik. Denga groznica se javlja u Africi, Aziji, Americi a 2018.godine su registrovani prvi autohtoni slučajevi u Španiji i Francuskoj.

EVROPA

Grip- Nadzor nad gripom u sezoni 2018/2019 u Evropi pokazuje tipičan sezonski karakter. Aktivnost virusa jenjava u svim zemljama EU.

U uzorcima obolelih sa simptomima sličnim gripu u sentinelnom nadzoru dokazano je prisustvo virusa gripa u 50% uzoraka. U pozitivnim nalazima dominira virus gripa tip A, sa nešto više pozitivnih izolata A(H1N1) pdm09 nego A(H3N2). Virus gripa tipa B je dokazan tek u nekoliko uzoraka. U uzorcima hospitalizovanih pacijenata sa teškom akutnom respiratornom bolešću ubedljivo dominira virus gripa A (H1N1) pdm09. Dana 21. februara 2019. godine, Svetska zdravstvena organizacija je objavila preporuke za sastav vakcine protiv gripa za severnu hemisferu za sledeću sezonu (2019/2020). Preporuke za sastav vakcine protiv gripe su revidirane (komponenta B je nepromenjena, a komponente za A (H1N1) pdm09 i A (H3N2) su adaptirane).

Gonoreja (*Infectio gonococcica*): Prema godišnjem izveštaju Evropskog Centra za kontrolu i prevenciju bolesti u Evropi je u periodu 2008-2017.godine u 29 zemalja članica EU prijavljeno je ukupno 558.155 potvrđenih slučajeva gonoreje. U 2017. godini, u 30 zemalja članica EU (28 zemalja članica i Island i Norveška), registrovano 89.239 slučajeva gonoreje, sa stopom incidencije od 22,2/100.000 stanovnika. Vodeće mesto po prijavljenim slučajevima, kao i prethodnih godina zauzima Velika Britanija sa registrovanom incidencijom od 74,7/100.000 stanovnika. Na drugom mestu je Irska, sa incidencijom od 46,9/100.000 stanovnika. Odnos obolelih muškaraca i žena je 3,2 : 1. Skoro polovinu svih registrovanih slučajeva u EU (47%) čini MSM populacija. Informacije o uzrastu obolelih su dostupne za 23 zemlje. Najveći broj obolelih čini mlađa populacija, od 15-34 godine starosti (73% svih obolelih). Izveštaj je dostupan na sajtu Evropskog centra za kontrolu i prevenciju bolesti (<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/gonorrhoea-annual-epidemiological-report-2017>)

SRBIJA

Morbili: Od početka oktobra 2017. godine, zaključno sa 19.4.2019. godine na teritoriji Republike Srbije, uključujući i teritoriju nadležnosti Zavoda za javno zdravlje Kosovska Mitrovica, registrovano je ukupno 5788 slučajeva malih boginja, od kojih je 2937 laboratorijski potvrđeno u Institutu Torlak. Poslednji slučaj malih boginja u Vojvodini je registrovan u decembru 2018. godine.

Ukupan broj registrovanih smrtnih ishoda zbog komplikacija uzrokovanih malim boginjama iznosi 15. Krajem decembra 2017. godine prijavljen je prvi smrtni ishod od malih boginja u Republici Srbiji posle 20 godina. Do kraja aprila 2018. godine prijavljeno je još 14 smrtnih ishoda uzrokovanih malim boginjama.

Najmlađa obolela osoba je stara 15 dana, a najstarija 71 godinu. Najveći broj obolelih je u uzrasnim grupama mlađim od pet i starijim od 30 godina. Većina obolelih osoba (94%) je nevakcinisana, nepotpuno vakcinisana ili nepoznatog vakcinalnog statusa. Od ukupnog broja obolelih, 33% je bilo hospitalizovano ili je hospitalizacija u toku. Od težih komplikacija malih boginja registrovano je zapaljenje mozga kod dve i upala pluća kod 588 obolelih osoba.

U skladu sa predloženim merama Instituta za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut” na teritoriji Republike Srbije intenzivno se sprovodi vakcinacija svih nevakcinisanih i nepotpuno vakcinisanih osoba uzrasta od navršanih 12 meseci do navršanih 18 godina.

VOJVODINA

Grip: Epidemiološka situacija – 16. nedelja/2019.

Na osnovu pokazatelja geografske raširenosti u Vojvodini je registrovana incidencija oboljenja sličnih gripu na nivou sporadičnih i izolovanih slučajeva oboljenja. Registrovan je nizak prag intenziteta aktivnosti virusa gripa na teritoriji svih okruga Pokrajine. Tokom ove nedelje nadzora, laboratorijskim PCR testiranjem osam uzoraka nazofaringealnog brisa obolelih sa sumnjom na grip infekcija virusom gripa tipa A (H3) i tipa A (bez podtipa) dokazana je kod po jednog hospitalizovanog pacijenta.

Nedelja imunizacije u Evropskom regionu

24-30. april: "Vakcine deluju, štiteći nas sve zajedno"

Institut za javno zdravlje Vojvodine

Nedelja imunizacije je godišnji događaj čiji je opšti cilj povećanje obuhvata imunizacijom jačanjem uverenja o potrebi zaštite svakog deteta/osobe od bolesti koje se mogu sprečiti vakcinacijom, sa posebnim akcentom na decu iz teško dostupnih vulnerabilnih i marginalizovanih grupa, koji je inicirala SZO u oktobru 2005. godine, u čije obeležavanje se iste godine uključila Srbija.

Četrnaesta Nedelja imunizacije se obeležava kako u Evropskom regionu tako i u svim regionima SZO. Nedelja imunizacije je inicijativa koja je koordinirana od strane Regionalne kancelarije SZO za Evropu u saradnji sa zemljama članicama i partnerima, u cilju povećanja obuhvata i izgradnje pozitivnih stavova u vezi neophodnosti imunizacije.

Imunizacija je rezultat kolektivne odgovornosti. Učinite sve da Vi i članovi Vaše porodice budete pravovremeno i potpuno vakcinisani.

Imunizacija je jedna od najuspešnijih javnozdravstvenih inicijativa. Imunizacijom se preveniraju bolesti, komplikacije i smrtni ishodi od vakcinama preventabilnih bolesti među kojima su dečija paraliza, difterija, tetanus, veliki kašalj, hepatitis B, male boginje (morbili), zaušci, rubela, neke vrste zapaljenja pluća, prolivi izazvani rotavirusom i rak grlića materice.

Imunizacija je doprinela iskorenjivanju velikih boginja i doprinosi iskorenjivanju dečije paralize.

U 2019. godini navršava se 21 godina od poslednjeg registrovanog autohtonog slučaja dečije paralize izazvanog divljim poliovirusom u Evropskom regionu SZO (Turska 1998.). Sve zemlje regiona stekle su status zemalja bez poliomijelitisa u junu 2002. godine.

Pre uvođenja vakcine protiv malih boginja, koja je u primeni skoro 50 godina, procenjuje se da je godišnje umiralo od ove bolesti oko 2,6 miliona osoba.

Nažalost, vakcine su vremenom postale žrtve svoga uspeha, jer se ne "vide" oboleli, već samo oni koji nisu imali priliku da obole od bolesti protiv kojih su vakcinisani.

Svake godine se registruje dva do tri miliona smrtnih ishoda od pneumokoknih infekcija, rotavirusnih infekcija, difterije, tetanusa, velikog kašlja, malih boginja kod nevakcinisanih lica, među kojima je najviše dece ispod 5 godina života.

Prema podacima SZO, ukupan broj prijavljenih slučajeva poliomijelitisa (dečje paralize) na globalnom nivou u 2018. godini iznosio je 33 u odnosu na 22 koliko je prijavljeno u 2017. godini. Svi slučajevi su izazvani tipom 1 divljeg virusa poliomijelitisa, a poslednji slučajevi izazvani tipom 3 registrovani su 2012. godine. Polio se endemski i dalje održava u tri zemlje (Pakistan, Avganistan i Nigerija). Tip 2 virusa dečje paralize se ne registruje od 1999. godine u svetu, a od aprila 2016. godine sve zemlje koje u svojim programima imunizacije primenjuju oralnu polio vakcinu isključili su iz dalje primene vakcinu koja sadrži vakcinalni polio virus tip 2.

U 2017. godini, 85% dece u svetu je primilo jednu dozu vakcine protiv malih boginja do svog drugog rođendana, u odnosu na 73% 2000. godine. U istom periodu je registrovana i redukcija smrtnih ishoda za 85%. Kod jednog deteta od dvadeset obolelih male boginje izazivaju zapaljenje pluća, a od svakih hiljadu dece koja dobiju male boginje, jedno ili dvoje će umreti.

U prethodnoj godini u Evropskom regionu SZO prijavljeno je 82.596 slučajeva morbila u 47 od 53 zemlje, sa 72 smrtna ishoda, što je najveća zabeležena vrednost u poslednjoj deceniji (15 puta više u odnosu na 2016. godinu, a tri puta u odnosu na 2017. godinu). Najveće epidemije u Evropskom regionu SZO su registrovane u Ukrajini, Ruskoj federaciji, Rumuniji i Srbiji, a među zemljama EU u Rumuniji, Italiji, Poljskoj i Francuskoj, sa 35 smrtnih ishoda. Hospitalizovano je 61% obolelih. Do epidemija je došlo zbog pada obuhvata MMR vakcinom u opštoj populaciji, specijalnim populacionim grupama i teritorijama, prekida u snabdevanju vakcinama kao i nedovoljno osetljivog sistema nadzora.

Epidemije sa 1000 i više slučajeva su registrovane u 7 od 53 zemlje. To su Ukrajina, Grčka, Gruzija, Francuska, Ruska Federacija, Italija i Srbija. Najveći broj obolelih se registruje u Ukrajini, a najveći broj smrtnih ishoda u Rumuniji (22), a zatim u Ukrajini (15) i Srbiji (14).

Na osnovu podataka Evropske verifikacione komisije za eliminaciju morbila/rubele, zaključno sa 2017. godinom u 43 od 53 zemlje Evropskog regiona SZO prekinuta je transmisija morbila, a u 37 taj prekid traje duže od 36 meseci, lako se proces eliminacije morbila kontinuirano sprovodi u zemljama EU, i dalje se u oblastima sa niskim obuhvatom registruju epidemije u opštoj populaciji i među zdravstvenim radnicima.

U 2018. godini registrovano je 4935 slučajeva morbila u Srbiji (stopa incidencije 70,3/100.000), bez teritorije srpskih enklava na Kosovu i Metohiji u kojima je registrovan 141 slučaj. Epidemija je počela u oktobru 2017. godine, najveća je u poslednjih 20 godina i u njoj su posle toliko godina registrovani smrtni ishodi. Najviša stopa incidencije od 319,6/100.000

zabeležena je u Pčinjskom i Nišavskom okrugu (315,5/100.000), a potom slede Raški sa 179,4/100.000 i grad Beograd sa 93,9/100.000.

Većina obolelih osoba (93%) je bila nevakcinisana, nepotpuno vakcinisana ili sa nepoznatim vakcinalnim statusom. Najviša specifična stopa incidencije je u uzrastu ispod godinu dana života (597/100.000), a potom u uzrastu 1-4 godine (258/100.000) i u uzrastu 35-39 godina (223/100.000).

Od ukupnog broja obolelih, 1659 (33,6%) je bilo hospitalizovano, a komplikacije su registrovane kod 37% obolelih. Od komplikacija najučestalija je bila dijareja koja je registrovana kod 1317 osoba (26,7%), zatim pneumonija (upala pluća) kod 485 (9,8%), otitis media (upala srednjeg uha) kod 18 (0,4%) i encefalitis (upala mozga) kod dvoje (0,04%).

U 2018. godini prijavljeno je 14 smrtnih ishoda (stopa mortaliteta 0,2/100.000, letalitet 0,3%). Najveća specifična stopa mortaliteta je registrovana kod mlađih od 1 godine (1,6/100.000), potom u uzrastu 1-4 godine (1,1/100.000), kao i u uzrastu 30-34 godine (0,8/100.000).

I dalje je neophodno raditi na osnovnim strategijama prema planu aktivnosti eliminacije morbila: dostizanju i održavanju obuhvata preko 95% u svim administrativnim jedinicama, dostizanju i održavanju indikatora kvaliteta u aktivnom nadzoru i sprovođenju dopunske imunizacije nevakcinisanih i nepotpuno vakcinisanih lica, kako bi se dostigao cilj eliminacije morbila u najmanje 5 regiona SZO do kraja 2020. godine.

Dramatičan pad obolevanja od vakcinama preventabilnih bolesti doveli su do toga da se neke zarazne bolesti smatraju delom prošlosti u Evropi. Nasuprot tome, blizu milion osoba u Evropskom regionu SZO nije vakcinisano osnovnim vakcinama i bolesti koje se mogu prevenirati vakcinacijom kontinuirano izazivaju obolevanje, komplikacije/ sekvele i čak smrtno ishode.

U prethodnim godinama, zemlje Evropskog regiona su suočene sa epidemijama malih boginja, rubele, zaušaka koje se javljaju kod osetljive populacije koja nije vakcinisana ili nije vakcinisana na vreme. Kako zarazne bolesti ne poznaju granice epidemije se šire iz zemlje u zemlju.

Dobro funkcionisanje imunizacionog sistema je jedan od ključnih elemenata za snažan zdravstveni sistem i priprema zemlje za buduće javno zdravstvene izazove. Obuhvat imunizacijom je jedan od indikatora dostupnosti primarne zdravstvene zaštite i procene kapaciteta zdravstvenog sistema.

PORUKE:

Donosioci odluka treba da kreiraju profesionalni, edukativni i socijalni sistem podjednake dostupnosti vakcina.

Zdravstveni radnici treba da budu ključni izvor informacija o vakcinama za roditelje. Izgradnjom poverenja u vakcine spašavaju se životi.

Svaki roditelj treba da igra ključnu ulogu u zaštiti svoje dece izborom da ih vakciniše. Svako dete zaslužuje da bude zaštićeno od vakcinama preventabilnih bolesti.

Istraživači na polju vakcina spasili su milione života razvojem bezbednih i efikasnih vakcina.

Radeći na tome da svako dete primi potrebne vakcine bićemo zaslužni za budućnost bez vakcinama preventabilnih bolesti.

Vakcine štite od bolesti, spašavaju živote i stvaraju osnovu za dug i zdrav život.

Vakcinacijom protiv zaraznih bolesti ne štite se samo vakcinisani, već i nevakcinisani oko njih.

Zahvaljujuću vakcinaciji, broj slučajeva dečije paralize je od 1988. godine redukovao za 99%. Zajedno možemo iskoreniti polio!

Vakcinacijom protiv infekcije izazvane humanim papiloma virusom (HPV) možemo prevenirati 90% karcinoma grlića materice.

HPV vakcina u kombinaciji sa skriningom je najefikasnija strategija u prevenciji karcinoma grlića materice.

Morbile su jedna od najzaraznijih bolesti. Nevakcinisana deca ispod 5 godina života su u najvećem riziku od obolevanja i komplikacija, uključujući smrtni ishod.

Rubela infekcija kod trudnica može izazvati pobačaj ili kongenitalne malformacije ploda. Vakcinacijom u detinjstvu štiti se osoba za ceo život.

Vakcina protiv hepatitisa B je 95% efikasna u prevenciji infekcije, razvoju hronične bolesti i karcinoma jetre uzrokovane hepatitisom B.

Dostizanje i održavanje kolektivnog imuniteta populacije protiv zaraznih bolesti vakcinacijom je suština zajedničkih napora u svetu.

Institut za javno zdravlje Vojvodine je kreirao posebnu stranicu posvećenu vakcinaciji, pod sloganom: „Vakcine, ovo je odgovor koji vam daju lekari“, na kojoj je dat odgovor na načešća pitanja i slikovito objašnjen značaj kolektivnog imuniteta: <http://izjzv.org.rs/app/vakcine/>

EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA ZARAZNIH BOLESTI U VOJVODINI U APRILU 2019.GODINE

AKTUELNA EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA ZARAZNIH BOLESTI U VOJVODINI

U aprilu 2019. godine je u AP Vojvodini prijavljeno 126 slučajeva zaraznih bolesti (bez bolničkih infekcija) koje podležu obaveznom prijavljivanju. Registrovana incidencija zaraznih bolesti u aprilu mesecu 2019. godine (6,52/100.000 stanovnika) je na nivou registrovane incidencije (6,63/100.000 stanovnika) u aprilu prethodne godine.

U aprilu mesecu ove godine u registrovana su dva slučaja smrtnog ishoda. U oba slučaja smrtni ishod je nastupio kao posledica gripa.

PRIJAVLJIVANJE ZARAZNIH BOLESTI U AP VOJVODINI

- Incidencija zaraznih bolesti (bez bolničkih infekcija) u aprilu 2019.godine, u AP Vojvodini iznosila je 6,5 na 100.000 stanovnika.
- Najviša incidencija zabeležena je u opštinama **Srbobran** (18,4/100.000), **Plandište** (17,6/100.000) i **Bela Crkva** (17,3/100.000), dok je najniža incidencija zabeležena u opštinama **Vršac** (1,9/100.000), **Indija** (2,1/100.000) i **Kula** (2,3/100.000).
- Na teritoriji 16 vojvođanskih opština u aprilu 2019.godine nije registrovan ni jedan slučaj zarazne bolesti koji podleže obaveznom prijavljivanju.

DESET NAJČEŠĆIH DIJAGNOZA U APRILU

DIJAGNOZA	Inc IV 2018.	Inc IV 2019.
<i>Influenza, virus identificata J10</i>	0,98	1,40
<i>Enteritis campylobacterialis A04.5</i>	0,78	0,93
<i>Tuberculosis A15-19</i>	0,47	0,41
<i>Pertussis A37</i>	0,26	0,36
<i>Trichinelosis B75</i>	0	0,31
<i>Meningitis pneumococcica G00.1</i>	0	0,26
<i>Hepatitis viralis chronica C B18.2</i>	0,36	0,21
<i>Hepatitis viralis acuta B B16.9</i>	0	0,21

EPIDEMIJE

U aprilu 2019. godine su na teritoriji Vojvodine, prijavljene četiri epidemije zaraznih bolesti:

U epidemiji enterkolitisa izazvanog bakterijom *Clostridium difficile*, u Specijalnoj bolnici za psihijatrijske bolesti u Kovinu, obolele su tri od 64 eksponirane osobe.

U epidemiji virusnog gastroenteritisa izazvanog Noro virusom, među decom iz vrtića u Kisaču, od 12 eksponiranih obolelo je 10 dece. Virus se širio kontaktnim putem.

U Domu za smeštaj odraslih i starih lica u Sefkerinu prijavljena je epidemija šuge sa 10 obolelih osoba.

U porodičnoj epidemiji salmoneloznog trovanja hranom u Zrenjaninu, obolele su sve tri eksponirane osobe, od kojih su dve, zbog težine kliničke slike, lečene u bolničkim uslovima.

OBOLJENJA PROTIV KOJIH SE SPROVODI SISTEMATSKA IMUNIZACIJA

U aprilu 2019.godine na teritoriji Vojvodine prijavljeno je osam slučajeva tuberkuloze.

Na teritoriji četiri okruga prijavljeno je sedam slučajeva velikog kašlja.

**Broj registrovanih slučajeva zaraznih bolesti koje podležu obaveznom prijavljivanju,
u AP Vojvodini od 01.04.2019. do 30.04.2019. godine, po okruzima**

Dijagnoza		Južno bački	Sremski	Severno bački	Zapadno bački	Severno banatski	Srednjo banatski	Južno banatski	Ukupno
GRUPA RESPIRATORNIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Tuberculosis</i>	A15-19		1	1	1		1	4	8
<i>Pertusis</i>	A37	4	1			1	1		7
<i>Infectio meningococcica</i>	A39.0	1							1
<i>Streptococcus pneumoniae ut causa morborum</i>	B95.3	2							2
<i>Meningitis meningococcica</i>	G00.1	3	1				1		5
<i>Influenza, virus identificata</i>	J10	18	2		2	1	4		27
GRUPA CREVNIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Enteritis salmonellosa</i>	A02.0, .1	8	3	2	1	3	3	2	22
<i>Dysenterio per Shigella</i>	A03.1							1	1
<i>Enteritis campylobacterialis</i>	A04.5	10		1	6		1		18
<i>Lambliasis</i>	A04.7		1						1
<i>Hepatitis A</i>	B15.9						1		1
GRUPA POLNO PRENOSIVIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Syphilis</i>	A51-53		1						1
<i>Infectio chlamidialis modo sexuali transmissa</i>	A56.8	2		13					15
GRUPA TRANSMISIVNIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Malaria tropica</i>	B50.9							1	1
GRUPA OSTALIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Hepatitis acuta B sine delta agente</i>	B16.9	3		1					4
<i>Hepatitis chronica C</i>	B18.2	1				1		2	4
GRUPA ZOOANTROPOZA									
<i>Febris Q</i>	A78							2	2
<i>Trichinelosis</i>	B75		6						6
BOLNIČKE INFЕКCIJE									
<i>Sve lokalizacije bolničkih infekcija</i>	I - XV	90	17	7	3	12	6	51	186
UKUPNO SLUČAJEVA ZARAZNIH BOLESTI (bez bolničkih infekcija)		52	16	18	10	6	12	12	126
GRUPA KLICONOŠTVA									
<i>Latio HIV</i>									
<i>Kliconoštvo crevnih bakterija</i>		4			1				5
<i>HBsAg nosilaštvo</i>									
<i>anti HCV nosilaštvo</i>		4			1				5

Vojvođanski epidemiološki mesečnik možete pronaći i na web-adresi:

<http://www.izjv.org.rs/> u delu **publikacije Instituta**

Ukoliko ste u mogućnosti da Vojvođanski epidemiološki mesečnik primete putem e-maila,
Molimo Vas da nas o tome obavestite putem maila upućenog na adresu: epidemiologija@izjv.org.rs